

16.76x15.92	1	עמוד 10	מקור ראשון - כותרת	03/2023	85296037-0
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

דף הבית | ארנון סגל

ישראל מידד

חוזה המקדש

עיתונות התקופה והאדמו"ר מחב"ד האשימו את חוזה המדינה שעלה למקום המקדש וחילל אותו בכך, אבל נראה שהרצל לא עלה להר הבית

בה' והכפירה בתורה ובמצוותיה גם במקום היכל ה'".

ביומנו כתב הרצל ב־31 באוקטובר שכאשר היה בבית הכנסת "תפארת ישראל", "מעל גזוזטרת בית כנסת עתיק ראינו בווהר הבוקר את מראה מקום המקדש, הר הזיתים ואת כל הנוף רווה האגדה". ככל הנראה לא בא הרצל אל תוך הר הבית עצמו. למתנגדיו בקרב היהדות החרדית הייתה אמונה אחרת.

לגבי תומכיו החילונים, פרופ' שלמה אבינרי ראה צורך לציין ברשימה שפרסם בהארץ ב־21 במאי 2009 ש"קצת מפי תיע הדבר, שהרצל החילוני חוזה גם את הקמת בית המקדש (כי הגיע הזמן). רק כדי להסיר ספק, המקדש שבחזונו אינו מוקם במקומם של המסג' דים ואין מקריבים בו קורבנות". ככל שקראתי, אין אזכור למסגדים באלטנוילנד, ואתר המקדש מתואר כך: "מרובע כביר אחד לקח היכל השלום האדיר והנערץ".

של כניסה לתוך מתחם הר הבית, אף שהיה פעמיים ליד הכותל, ב־29 באוקטובר 1898 ולמחרתו, ב־30 באוקטובר בשעות הבוקר. ובכל זאת, העיתון "התבצלת" בגיליונו מיום 6 בנובמבר 1898, פרסם של"ד"ד הערציל הידוע ונושאי כליו" הייתה "מטרה נסתרת... והיא: לעבור על איסור כרת אשר לא יושג בכל התבל כולה בלתי בירושלים והוא – ביאת המקדש... ואומנם חפצו זה הצליח בידו".

על סמך שמועה זו, בתרס"ג (תחילת 1903), באחד ממכתביו המופיע בקונטרס "ומעיין מבית ה'" כתב האדמו"ר הח' מישי מחב"ד, הרב שלום דובער שניאורסון, ש"בהיות הערצל בארץ הקודש... חילל התורה והמצווה בריש גלי, שנכנס לעיר הקודש ירושלים תיבנה ותיכונן כשכבר נכנס השבת קודש, והלך על מקום המקדש... לעשות את הרע בעיני ה'... וראש הציונים העמיד את צלם הלאומיות, היא המרידה

כפות רגליהם... על קרקע בית המקדש בירושלים", והם הלכו "אל ההיכל. ויגיעו עד בית המי קדש", כי הרי "הוא שב ונבנה יען כי המועד בא". ומה ראו? בין השאר, "באכסדרה החיצונית היה מזבח נחושת כביר מאוד, וגם הכיור הגדול, שנקרא לפנים בשם ים של נחושת, אשר עשה שלמה".

התיאור ברומן מסתיים בכך ש"ראה ויבן פרידריך את ערך בית המקדש". ובהמשך הרצל מסביר: "דבר לא־נראה זה חש פרידריך במקדש החדש בירושלים. ליבו רָחַב וְרָחַץ. הנה עמדו הבנים השבים של עם אֱלֹהִים העתיק וירוממו את נפשותיהם אל הלא־נראה. הם עמדו כאבותיהם לפניו על הר המוריה. דבר שלמה קם וניצב כמו חי: ה' אמר לשכון בערפלי. בנה בניתי בית זבול לך, מכון לשבתך עולמים".

אלא שיש צד שני לביקור והוא הביקורת הקשה שהוטחה בהרצל. ביומנו אין שום אזכור

תיאודור הרצל, מחבר "מדינת היהודים" ומייסד ההסתדרות הציונית העולמית שהאמין ש"אין זו אגדה", לא היה בעל עמדות דתיות. קודשי ישראל לא היו בראש מעייניו.

לפי יומנו, התרשמותו מביקורו ליד הכותל בשבת פרשת לך־לך בחשוון תרנ"ט (28 ו־29 באוקטובר 1898), הייתה שלילית: "היינו ליד הכותל המערבי. אינני מסוגל להתרגש התרגשות עמוקה, שהרי במקום הזה רווחת פשי"ט יד מכוערת וספסרית".

אבל ברומן "אלטנוילנד" שחיבר הוא צייר תמונה אחרת. דמותו של קינגסקורט מבקשת "לדעת שורש דבר על אודות בניין ענק מלא הוד, שהאיר בלבנת זוהר ובכתם פז; גגו נשען על עמודי שיש, יער של עמודים, ועל כל עמוד כותרת זהב". המדריך, פרידריך לבני־ברג, מסביר: "זה בית המקדש". בהמשך, לקבלת השבת "צעדו